

Körforgásos gazdaság: mit jelent, miért fontos és mi a haszna?

Az egyszeri fogyasztásra épülő gazdasági modell környezetszennyező, az EU a körforgásos gazdaság megvalósítására törekszik. Videó segítségével mutatjuk, mit is jelent ez.

Európában évi **2,2 milliárd tonna hulladékot termelünk**. Épp ezért az Unió korszerűsíti a **hulladékkezelésre vonatkozó jogszabályait**, hogy ösztönözze a lineáris gazdaságról való átállást az úgynevezett **körforgásos gazdaságra**.

▶ **Javítsd meg, használd újra és hasznosítsd újra!**
https://multimedia.europarl.europa.eu/en/video/v_V007-0034

Mi az a körforgásos gazdaság?

A körforgásos gazdaság termelési és fogyasztási modellje arra épül, hogy **egyszeri fogyasztás helyett a termékek élettartamát a lehető legjobban meghosszabbítsuk**. Erre alkalmas módszer lehet, ha vásárlás helyett kölcsönzünk, a már megvásárolt termékeknek pedig „második esélyt” adunk azzal, hogy megjavítjuk, átalakítjuk, esetleg továbbadjuk őket. Amikor az adott termék eléri az életciklusa végét, akkor az alapanyagokat újra lehet hasznosítani. Így csökken a hulladék mennyisége, ráadásul az alapanyagok és késztermékek újbóli felhasználása **gazdaságilag is értékteremtő**.

Ezzel szemben a hagyományos lineáris gazdasági modell egyszeri fogyasztással számol. Emiatt a termékek olcsó, könnyen hozzáférhető alapanyagokból készülnek, az alacsonyabb minőségük miatt pedig nem is olyan tartósak. Az EP-képviselők épp ezért **tartóssági**

kritériumokat határoznának meg a használati tárgyakra.

A körforgásos gazdaság modellje

Előnyök: miért kell áttérni a körkörös gazdaságra?

A környezet védelme érdekében

A termékek újrafelhasználása és újrahasznosítása lelassítaná a természeti erőforrások kiaknázását, csökkentené a táj és az élőhelyek megzavarását, és segítené korlátozni a [biológiai sokféleség csökkenését](#).

A körforgásos gazdaság másik előnye [az üvegházhatást okozó gázok éves kibocsátásának csökkenése](#). Az Európai Környezetvédelmi Ügynökség szerint az ipari folyamatok és a termékhasználat az EU kibocsátásának 9,10%-áért, míg a hulladékgyártás 3,32%-áért felelős.

A hatékonyabb és fenntarthatóbb termékek a kezdetektől hozzájárulnának az energia- és erőforrás-felhasználás csökkentéséhez, mivel a becslések szerint a termék környezetre gyakorolt hatásának több mint 80%-a a tervezési szakaszban dől el.

A megbízhatóbb, újrafelhasználható, korszerűsíthető és javítható termékekre való átállás csökkentené a hulladék mennyiségét. A csomagolás ugyanis egyre növekvő probléma, átlagosan [minden európaiban közel 180 kg csomagolási hulladékot generál](#) évente. A cél a túl sok csomagolás használatának leküzdése és a tervezés javítása az újrahasználat és újrahasznosítás segítése érdekében.

Nyersanyag-függőség csökkentése

A népesség és vele a nyersanyagok iránti igény növekedése miatt **egyre szűkösebbek az erőforrások**. Ráadásul számos nyersanyagot nem helyben termelünk, így ilyen esetekben az EU sokszor harmadik országokra támaszkodik.

Az [Eurostat](#) adatai szerint az EU az általa fogyasztott nyersanyagok mintegy felét importálja.

Az EU és a világ többi része közötti [nyersanyagkereskedelem összértéke](#) (import plusz export) 2002 óta csaknem megháromszorozódott, az export gyorsabban nő, mint az import. Ettől függetlenül az EU még mindig többet importál, mint exportál. 2021-ben ez 35,5 milliárd eurós kereskedelmi hiányt eredményezett.

A nyersanyagok újrahasznosítása csökkenti az ellátással kapcsolatos kockázatokat, például az árak ingadozását, a rendelkezésre állást és az importfüggőséget.

Ez különösen vonatkozik a [kritikus nyersanyagokra](#), amelyek a klímacélok eléréséhez elengedhetetlen technológiák előállításához szükségesek, ilyenek például az akkumulátorok és az elektromos motorok.

Munkahelyteremtés és megtakarítás a fogyasztók számára

A körforgásos gazdaságra való átállás pozitív hatással van a versenyképességre, az innovációra, fellendítheti a gazdasági növekedést és munkahelyeket teremthet ([2030-ig 700 000 munkahely csak az EU-ban](#)). Az anyagok és termékek újratervezése a körforgásos felhasználásnak megfelelően segítené az innovációt a gazdaság különböző ágazataiban. A fogyasztók tartósabb és innovatívabb termékeket kapnának, amelyek hosszútávon javítják az életminőséget és pénzt takarítanak meg.

Mit tesz az EU a körforgásos gazdaság eléréséért?

Az Európai Bizottság 2020 márciusában benyújtott egy [cselekvési tervet a körforgásos gazdaság megvalósítására](#), amely javaslatokat tartalmaz a fenntarthatóbb terméktervezésre és a hulladék csökkentésére és a [javításhoz való jogra](#) vonatkozóan. Külön figyelmet fordítanak a legtöbb energiát felhasználó ágazatokra, mint például az [elektronika és az IKT](#), a [műanyagok](#), a [textilipar](#) és az építőipar.

A Parlament 2021. februárban megszavazta a [körforgásos gazdaság új cselekvési tervét](#), amely további intézkedéseket vár a karbonsemleges, környezetvédelmi szempontból fenntartható, mérgezésmentes és teljesen körforgásos gazdaság 2050-ig történő megvalósítása érdekében, beleértve az újrafeldolgozás szigorúbb szabályait és [az alapanyagok felhasználására és fogyasztására vonatkozó, 2030-ra kötelezően teljesítendő célértékeket](#).

A Bizottság 2022 márciusában közzétette az első intézkedéscsomagot a körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsításáról. A javaslatok között szerepel a fenntartható termékek népszerűsítése, a fogyasztók ösztönzése a zöld átállásra, az építési termékekről szóló rendelet felülvizsgálata, valamint a fenntartható textilekre vonatkozó stratégia.

2022 novemberében a Bizottság új, [az egész EU-ra kiterjedő csomagolási szabályokat](#) javasolt. A cél a csomagolási hulladék csökkentése és a csomagolás tervezésének javítása, például egyértelmű címkézéssel az újrafelhasználás és az újrafeldolgozás érdekében; valamint a bioalapú, biológiailag lebomló és komposztálható műanyagokra való áttérésre biztatás.

További információ

[A körforgásos gazdaságra vonatkozó új cselekvési terv](#)

[Háttéranyag a körforgásos gazdaságról \(angolul\)](#)

[Interjú Jan Huitema EP-képviselővel](#)